

Defensie

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Afdeling Analyse & Rapportage
AAR
AAR STAFBUREAU

Bezoekadres:
Frederikkazerne, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 63 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Stelen:

Telefoon:
Fax:

Nota

Aan: Directeur Algemene Beelds zaken
Doorzusberkomst

Datum: 5 september 2002
Oms kenmerk: DIS2002015684
Onderwerp: DAB-notitie IRAK


Hierbij doe ik u toekomen het commentaar van de MIVD op de DAB-notitie "Oorlogsdreiging VS tegen Irak" van 3 september 2002.

Teneinde eventuele misverstanden aangaande dreigingsappreciaties voor de toekomst te voorkomen, verzoek ik u, ook in spoedelsende omstandigheden met de MIVD af te stemmen.

Ik zeg u toe waar mogelijk alle steun te verlenen.

Zonder bijlage is deze nota ongerubriceerd.

Directeur Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst

n.d.

J.A. Reijn
Generaal-majoor der Mariniers

E.H. Meulman
Commo

DREIGING IRAK

Massavernietigingswapens en het inspectieregime

In de visie van de Iraakse leiding bieden alleen massavernietigingswapens, tezamen met ballistische raketten, een voldoende afschrikking tegen de potentiële militaire dreigingen vanuit het buitenland. Het ligt derhalve in de lijn van de verwachting dat Irak nog meer nadruk zal leggen op zijn programma's voor niet-conventionele wapens om het conventionele overwicht van zijn rivalen te compenseren. Dit betreft met name het ambitieuze conventionele en niet-conventionele bewapeningsprogramma van erfvijand Iran.

Onder het UNSCOM-regime is Irak niet (of slechts op uiterst marginale wijze) in staat gebleken materialen te verwerven, die relevant zijn voor programma's op het gebied van massavernietigingswapens. Heimelijke aanschafoperaties van beperkte omvang kunnen hebben plaatsgevonden, doch zijn nooit waargenomen. Aanschafoperaties van enige omvang hebben met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet plaatsgevonden. Ofschoon met de beëindiging van de UNSCOM-inspecties in 1998 Irak meer vrijheid van handelen heeft gekregen om in het buitenland benodigdheden voor zijn wapenprogramma's te verwerven, is in het post-UNSCOM tijdperk (1998-heden) op dit gebied in de praktijk niet wezenlijk veel veranderd. Irak beschikt niet meer over de mogelijkheden de benodigde middelen in enige omvang lokaal te produceren, dit als gevolg van de door UNSCOM ontmantelde infrastructuur terzake.

NBC-wapens

Momenteel beschikt Irak niet over nucleaire wapens. De grootste bedreiging gaat thans uit van de Iraakse nucleaire expertise. Bagdad beschikt over duizenden technici en wetenschappers die aan een (nieuw) nucleair programma deel kunnen nemen. Deze kennis en kunde wordt zo veel mogelijk op peil gehouden opdat het nucleaire programma op ieder tijdstip kan worden gereactiveerd. Voornamelijk vanwege de sancties wordt echter aangenomen dat Irak in de huidige situatie niet in staat is op korte termijn over nucleaire wapens te beschikken. Er zijn aanwijzingen dat Irak onderdelen van zijn nucleaire programma heeft weten achter te houden. De 'worst case' beoordeling is dat Irak - indien alle sancties zouden zijn opgeheven - vijf tot zeven jaar nodig heeft om een simpel kernwapen te ontwikkelen, vooropgesteld dat Irak binnen die termijn over de benodigde hoeveelheid splijtstof kan beschikken.

Aangenomen wordt dat Irak een deel van zijn **biologische wapenprogramma** aan VN-inspecties heeft weten te onttrekken. Het is zelfs mogelijk dat het land nog over een restant strijdmiddelen beschikt. De kwaliteit zal echter zodanig zijn teruggelopen dat van een effectieve inzet nauwelijks sprake kan zijn. Belangrijker dan de beschikbare strijdmiddelen echter zijn de productiemiddelen waarmee nieuwe strijdmiddelen kunnen worden geproduceerd. Irak wordt in staat geacht biologische wapenprogramma's binnen een aantal maanden op kleine schaal te hervatten.

Er moet van worden uitgegaan dat Irak over enige honderden tonnen **chemisch strijdmiddelen** kan beschikken. Recente gegevens over de samenstelling en kwaliteit van dit arsenaal, overgebleven uit de periode van vóór de Golfoorlog, zijn niet beschikbaar. Of Irak dit arsenaal heeft weten aan te vullen met recente productie is eveneens niet bekend. Eerdere inschattingen gingen uit van ca. 600 ton strijdmiddelen, nagenoeg gelijk verdeeld over VX, GF en mosterdgas.

Na de Golfoorlog hebben de VN-inspecties er op pogen toe te zien, dat op het gebied van **ballistische raketten** het potentieel dat niet reeds door de Coalitie was vernietigd, alsnog

vernietigd werd. Het is echter niet uit te sluiten dat Irak een onbekend aantal raketten voor de VN-inspecteurs heeft weten te verbergen om deze – indien mogelijk – in te zetten in een noodsituatie. In deze zin blijft er sprake van een potentiële dreiging.

Conform VN-resoluties is het Irak geoorloofd om over korte-afstandsraketten te beschikken. In dit kader ontwikkelt Irak twee systemen met een bereik van 150 km. Het primaire doel van deze programma's lijkt vooral het behoud van kennis en expertise op het gebied van ballistische raketten. Irak beschikt over enkele onderzoeks- en ontwikkelcentra waar tests en productie plaatsvinden. Onduidelijk is evenwel in hoeverre Irak in staat is om op korte termijn zijn programma's voor middellangeafstandsraketten (bereik 1000-3000 km) te hervatten. Immers, de omvangrijke buitenlandse steun aan de Iraakse raketprogramma's in de jaren vóór de Golfoorlog is weggefallen. Enkel indien relevante VN-sancties niet meer van kracht zouden zijn, wordt Irak in staat geacht om met buitenlandse hulp in vijf tot zeven jaar een raket met een bereik van 1000 km te kunnen ontwikkelen.

Inzet massavernietigingswapens

Tijdens de Golfoorlog in 1990-91 heeft Irak deze middelen niet ingezet tegen Coalitie-eenheden of Israël, al waren deze wel beschikbaar. Irak heeft ingezien dat een dergelijke inzet een massieve reactie van de tegenpartij tot gevolg zal hebben die de primaire doelstelling van het regime – zijn voortbestaan – in gevaar zal brengen. Naar verwachting zullen massavernietigingswapens enkel gebruikt worden tegen een tegenstander die niet over dergelijke middelen beschikt (of slechts in zeer geringe mate), of wellicht als uitnem (vergeldings)wapen indien tijdens een militair conflict geoordeeld wordt dat het einde van het regime nabij is.

Banden Al-Qaida en (Noord-)Irak

Van betekenis in de afgelopen maanden is de aanwezigheid in Noord-Irak van een Koerdische splintergroepering van radicaal-islamitische signatuur. Deze zogenoemde *Jund al-Islam* (ca. 200-400 strijders) heeft zich afgescheiden van de kleine Islamitische Beweging van Koerdistan (IMK) en stelt zich ten doel een samenleving op theocratische grondslag in het leven te roepen. Beide bewegingen hebben hun machtsbasis in de omgeving van Halabjah. Deze stad bevindt zich in het door de seculiere PUK gedomineerde deel van Noord-Irak. Toen de *Jund al-Islam* zich eind 2001 met veel geweld manifesteerde, greep de PUK hard in en sloeg de beweging uiteen. De restanten hergroepeerden zich en noemen zich heden ten dage *Ansar al-Islam*.

De *Jund al-Islam* / *Ansar al-Islam* wordt door de andere Koerdische partijen beschuldigd van ongekende wreedheden en connecties met Usama bin Laden. Over de beweerde banden tussen de groepering (overigens een *quantité négligeable*) en Usama bin Laden bestaat onduidelijkheid. Ofschoon uit inlichtingenbronnen is af te leiden dat enkele, individuele, strijders van deze groepering ooit in Afghanistan verbleven, zijn er vooralsnog geen verdere aanwijzingen voor het bestaan van directe operationele banden.

Samenvatting/Conclusie

Ook naar de inschatting van de MIVD vormt Irak een potentiële dreiging. Dit geldt tevens voor het aspect ontwikkeling en productie van (NBC-) massavernietigingswapens. Wat betreft nucleaire wapens is het "worst case" scenario (5-7 jaar) aan voorwaarden gebonden waaraan vooralsnog niet is voldaan. Berichten over AQ-trainingskampen zijn dzz niet bekend.

Rubricering	Voorrangsaanduiding SPOED	Datum 4 september 2002	Correspondentienummer DIS/2002015684	
Ministerie van Defensie Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst Directeur Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst Bezoekadres v.d. Burchlaan 31 Frederik kazern,		<input type="checkbox"/> Blauwe brief <input type="checkbox"/> Brief <input type="checkbox"/> Nota <input type="checkbox"/> Telegram <input type="checkbox"/> Telex <input type="checkbox"/> Klod + ket <input type="checkbox"/> 5-9-2002		
Doorkleefnummer	Aan MILITAIR de SE DAB 1632 ↓ ex 1 1464/02			
Onderwerp: DAB notitie IRAK				
Mede te zenden bijlagen	Aantal 1			
Aanwijzingen voor het BDI o.g. de secretarie				
Te zenden afschriften 1 ex. Voor .D. ex 2 Archief ex 3		Telefoon	Datum 4-09-2002	Paragraaf
Afgedane afschriften ex 2 pu 09/02		Vervolg- en mededelingen vooraf Dienstrekenreel Ontv. Verz. Paragraaf H./AAR D BDI Ivz Eindparagraaf 		
Overige getroefde		Arrestatieparagraaf		
		Ter kennisgeving achteraf		

ARCHIEF
7 9/9 2002

Ministerie van Defensie